

Priekšvārds.

I

1940.g. 3.decembrī Latvijas PSR Tautas komisāru padome apstiprināja Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas savienības statūtus¹. Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas sistēmas augstākais orgāns reālīzē organizācijas, ražošanas, tehniskā, finansiālā, apgādes - sadales, politiskās audzināšanas un kultūras masu darba un kadru sagatavošanu Invalīdu kooperācijas sistēmā. Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas savienībai ir juridiskas personas tiesības un zīmogs ar sava nosaukuma apzīmējumu. Savienība apvieno Latvijā atrodošās pilsētu un apriņķu Invalīdu kooperācijas savienības, par biedriem savienībā uzņem Savienības prezidijs, un uzņemšanu pēc tam apstiprina Valdes plēnums. Invalīdu kooperācijas savienības līdzekļi sastāv no pamata, paju un speciāliem fondiem. Pārvaldes orgāni ir pilnvaroto sanāksme, valde un prezidijs, bet kontroles orgāns - revīzijas komisija.²

1941.gadā Invalīdu savienības sistēmā bija 78 štata vienības, strādāja 7984 strādnieku un bija 8 tirdzniecības organizācijas.³ Sākoties Lielajam Tēvijas karam, Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas savienība bija spiesta savu darbību pārtraukt.⁴

CVORA glabāšanā ir tikai dokumenti par pēckara Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas savienības darbību no 1944.gada līdz 1953.gadam.

---

1 "Latvijas PSR Augstākās Padomes Prezidija ziņotājs" Nr.100, 29.12.40., 1.lapa.

2 Turpat, 1.- 3.lapa.

3 CVORA, F Nr.846, 1.apr., 5.lieta, 22.-23.lapa.

4 F. Nr.846, 1.apr., 6.lieta, 2.lapa.

1944.gada 1.aprīlī ar Latvijas PSR Tautas komisāru padomes rīkojumu Nr.59 tiek noteikts Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas operatīvās grupas štats ar 3 vienībām¹:

- 1) Kooperācijas padomes priekšsēdētājs;
- 2) Priekšsēdētāja vietnieks un organizācijas nodaļas priekšnieks;
- 3) Grāmatvedis - plānotājs.²

1944.gada 1.jūnijā tika izdota pirmā Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas savienības pavēle, ko parakstījis Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas Savienības Padomes priekšsēdētājs³ (pavēli vai rīkojumu, kād Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas operatīvā grupa tika izveidota par Savienību neizdevās atrast). Šai laikā Savienība atrodas Maskavā, bet 1944.gada augustā jau Daugavpilī, kur tiek organizēts Daugavpils un Ilūkstes apriņķu Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas Savienības Daugavpils pilsētas arteļu savienība.⁴

1944.gada 21.oktobrī Savienība pēc Rīgas atbrīvošanas no vācu okupantiem sāk savu darbību Rīgā⁵, kur kā pirmais artelis atsāk darbu. Rīgas apavu artelis (Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas savienības pavēle Nr.28 1944.gada 23.oktobrī)⁶, Bērnu rotaļlietu un kokapstrādes artelis⁷, artelis "Apsardze"⁸ u.c. Invalīdu kooperācijas Savienības padomes sēdē Nr.3 tiek apstiprināta "Rīgas Invalīdu kooperācijas arteļu savienība"⁹ (Fonds atrodas CVORA glabāšanā, F. Nr.846).

1944.gadā atbrīvotajā Latvijas teritorijā tika noorganizēta Arteļu Savienība, arteļi un organizācijas - pavisam 181¹⁰ Kooperatīvu uzņēmumu darbā pirmām kārtām pieņem Lielā Tēvijas kara invalīdus.¹¹

---

¹ F. Nr.270, 1.apr., 146.lieta, 8^a lapa.

² Turpat, 14.lapa.

³ F. Nr.846, 1.apr., 3.lieta, 1.laps.

⁴ Turpat, 8.lapa.

⁵ Turpat, 29.lapa.

⁶ Turpat, 30.lapa.

⁷ Turpat, 34.lapa.

⁸ Turpat, 36.lapa.

⁹ F. Nr.846, 1.apr., 4.lieta, 11-12.lapa.

¹⁰ F. Nr.846, 1.apr., 6.lieta, 7.-8.lapa.

¹¹ F. Nr.1169, 2.apr., 1 a lieta, 24.lapa.

1945.gada 4.maijā PSRS Tautas komisāru Padomes Valsts štatu komisija apstiprina Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas Savienības administratīvās pārvaldes aparāta štatus ar 25 vienībām un sastāvo šām no struktūrvienībām:

- 1) Prezidija priekšsēdētājs, sekretāre - mašīnrakstītāja, specdaļas vadītājs;
- 2) Darbā iekārtošanas, organizatoriskā darba un kadru nodaļa;
- 3) Ražošanas tehniskā nodaļa;
- 4) Plānu - ekonomiskā nodaļa;
- 5) Finanšu - skaitišanas nodaļa;
- 6) Administratīvi - saimnieciskā nodaļa.¹

1946.gada janvārī Savienībā bija 11 arteļi (6 arteļi Rīgā un 5 perifērijā - Daugavpili, Liepājā, Valmierā, Cēsis, Viļakā). Apriņķu arteļi pakļāvās republikās kooperācijas Savienībai, bet Rīgas arteļi Rīgas kooperācijas savienībai. Republikas Savienībai tieši pakļāvās arī sagādes un realizācijas kantoris un palīgsaimniecība. Pavisam strādājošo skaits - 967. Ražošana tika organizēta šūšanas, trikotāžas, adīšanas-aušanas, apavu, kokapstrādes, suku izgatavošanas, skārdnieku darbu, ziņju pārstrādes un kartonāžas nozarēs. Darbi tika organizēti sekojošos arodos: apsardzē, frizētāvās, mazgātavās, fotodarbnīcās, transportā u.c. nozarēs².

1950.gada beigās Savienībā 38 arteļi (Rīgā - 17, rajonos - 21)³, darbojas arī klubs⁴, pavisam strādājošo skaits arteļos sasniedz 5162 cilvēkus⁵:

1952.gadā Latvijas PSR Ministru Padomes Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas Savienībā, kura iekļāvās PSRS Centrālā Ražošanas kooperācijas Padomes resorā bija 40 štatu vienības

---

¹ F. Nr.846, 1.apr., 5.lieta, 9.lapa.

² Turpat, 24.lieta, 1.lapa.

³ Turpat, 266.lieta, 25.lapa.

⁴ Turpat, 54.lapa.

⁵ Turpat, 28.lapa.

ar šādu sadalījumu:

- 1) Prezidijs;
- 2) Ražošanas daļa;
- 3) Plānu daļa;
- 4) Darba un darba algas sektors;
- 5) Invalīdu darbā iekārtošanas, organizatoriskā masu un kadru nodaļa;
- 6) Sagādes, tirdzniecības organizācijas sektori;
- 7) Sagādes un realizācijas nodaļa;
- 8) Finanšu nodaļa;
- 9) Cenu un pašizmaksas nodaļa;
- 10) Grāmatvedība;
- 11) Saimnieciskā daļa.

Pavisam strādāja 37 ražošanas arteļi.²

1953.gada 18.maijā ar Latvijas PSR Ministru Padomes lēmumu Nr.480, pamatojoties uz PSRS Ministru Padomes lēmumu Nr.1229, Latvijas PSR Ražošanas kooperācijas Padome un Latvijas PSR Invalīdu kooperācijas Savienība tika apvienota vienā Padomē. Latvijas PSR Ražošanas kooperācijas Padomē (*Rūpnieciskā kooperācijas*)

/Совет промышленной кооперации Латвийской ССР/³.

---

¹ F. Nr.846, 1.apr., 583.lieta, 1.-3.lapa.

² 585.lieta, 7.lapa.

³ F. Nr.270, 2.apr., 1953.lieta, 20.lapa.

II

1953., 1954., 1956.gados notikusi F. Nr.846 dokumentālo materiālu izvērtēšana, glabāšanā atstāti grāmatvedības, juridiskā, kadru, sagādes, plānu daļu pastāvīgi glabājamie dokumenti par 1944.-1953.gadiem.

1968.gadā 583 personālsastāva lietās nodotas CVORA uzzīņu nodaļai un izveidots apraksts 2 - . 1972.gadā aprakstā 2 - tika iekļauti arteļa "Apsardze" strādājošu personīgo kontu lietas - pavisam 6 glabāšanas vienības par 1939.-1945.gadiem.

1974.gadā fondā 2 apraksti ar 1385 lietām, pēc dokumentu vērtības ekspertīzes 1978.gadā 106 lietas izdalītas makulatūrā, kā rezultātā fondā palika 2 apraksti ar 1279 lietām.

1987.gadā tika veikta dokumentu vērtības ekspertīze, kā rezultātā 57 lietas no pastāvīgi glabājamo lietu apraksta Nr.1 izdalītas un ieslēgtas personālsastāva aprakstā Nr.2 . Pastāvīgā glabāšanā atstātas 633 lietas: grāmatvedības, plānu, kadru, sagādes, juridiskās daļas lietas par 1944.-1953.gadiem. 2 aprakstā 646 personālsastāva lietas: personīgie konti, algu izmaksas saraksti, personīgās lietas par 1944.-1953.gadiem (arteļa "Apsardze" personālsastāva lietas par 1939.-1945.gadiem).

Lietas fondā sistematizētas pēc strukturāli-nominālā principa.

Fondam 2.kategorija, tā fiziskais stāvoklis apmierinošs, slikta stāvoklī 1944.-1945.gadu dokumenti, kas grūti salasāmi.

Fondam ir vēsturiskā izziņa, tās papildinājums un sastādīts dotais priekšvārds.

Sastādītājs:

A.Kupče

Sini lietā 5 (pēc)

numurētas lapas

197 ⁸⁷ g. „21” decembris

LPSM OVORA zinātn. līdzstr.
arhivārs *kecy*